

Sukkos

Shiur# 437 | Sep 30th 2023

Riddles of the Week

#1

תלמוד בבלי מסכת ערכין דף י עמוד ב

ראש השנה ויום הכיפורים דאיקרו מועד ואיקדוש בעשיית מלאכה לימא! משום דר' אבהו, דאמר רבי אבהו, אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: רבש"ע, מפני מה אין ישראל אומרים שירה לפניך בר"ה וביום הכפורים? אמר להן: אפשר, מלך יושב על כסא הדין וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו וישראל אומרים שירה לפני.

מטה משה עמוד העבודה ארבעת המינים, הושענא רבה, שמיני עצרת סימן תתקנז

יום שביעי הוא הושענא רבה. ולמה נקרא שמו הושענא רבה, אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם, אני יחיד ואתה יחיד, אתן לבניך יום המיוחד לכפר בו עונותם, וזהו הושענא רבה, פירוש שמי אהיה גימטריא כ"א, ואתה בכ"א, עשרה דורות מאדם ועד נח, וי' דורות מנח ועד אברהם, והושענא רבה כ"א ימים לחודש תשרי. אמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם אם אין כפרה לבניך בראש השנה יהיה ביום הכפורים, ואם לאו יהיה בהושענא רבה. וזהו אחדותו על שמי (הגהות מנהגים רט"ז). וסוד החתימה שהיא בליל הושענא רבה ולא ביום כפורים היה לה להיות בצום. אבל הכוונה בזה דע, כי יום כפור הוא בי' לחודש, ויום טוב של סוכות אחר ה' ימים הרי ט"ו יום, והושענא רבה אחר ו' הרי כ"א. תרבע כ"א פעמים כ"א, יעלה תמ"א למפרע, הוא אמ"ת וחותרו של הקדוש ברוך הוא אמת, ולזה החתימה הוא בליל הושענא רבה. ועוד כי יום כפור הוא בי' לחדש כנגד י' של שם, ואחר ה' ימים הוא סוכות כנגד ה', והושענא רבה אחר ו' ימים, הרי תשלום שם ד' דה' אחרונה כפולה וכו'.

#2

משנה ברורה סימן תרסב ס"ק ג

וה"ה אם לא נטל הלולב עד יום השביעי דמברך זמן בשביעי [אחרונים]:

שער הציון שם ס"ק ד

כתב כתב הפרי מגדים, משמע הא נטל הלולב ביום א' ולא ברך, שוב אינו מברך זמן כשנטלו ביום ב' [פרי מגדים במשבצות זהב]. ובאמת לאו ראייה היא וכו', וכן איתא בלבוש בהדיא בסימן תרמ"ד לענין לולב וזה לשונו, מי ששכח לברך שהחיינו ביום א' יברך בימים אחרים באיזה יום שיזכר ובלבד שיברך בשעת הנטילה, וכן כתב המגן אברהם שם וזה לשונו, ואם לא ברך זמן ביום א' מברך כל זי"ן מתי שיזכר, משמע מזה דאפילו נטלו ולא ברך.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרעו סעיף א

המדליק בליל ראשון מברך שלש ברכות וכו' ואם לא בירך זמן בליל ראשון, מברך בליל שני או כשיזכור. ובמשנ"ב שם ס"ק ב או כשיזכור - ר"ל כשיזכור בשאר הלילות בשעת ההדלקה [לבוש] ואם נזכר אחר ההדלקה אינו מברך בלילה זו עוד. הרי להדיא דאפשר לברך כה"ג שהחיינו.

#3

משנה ברורה סימן תרלט ס"ק מח

ומי שקידש בליל סוכה והתחיל לאכול ואח"כ ראה שהלאדי"ן לא היו נפתחין עדיין נ"ל שיאכל שוב כזית ויברך לישב בסוכה אבל קידוש פשיטא שא"צ לברך שנית ואפילו זמן לא יברך עוד הפעם (כיון דלדין התלמוד מהני הזמן שבשעת עשיית הסוכה למצות סוכה כ"ש שמהני בזה מה שברך כשהיו הלאדי"ן סתומים) [בכורי יעקב ע"ש].

משנה ברורה סימן ח ס"ק מא

אם בירך על הטלית ונפל מידו קודם שנתעטף בו והגביהו ולבשו אין צריך לברך שנית. ואפילו נפסלו אז ציציותיו והיה לו ציצית מזומנים ותקנם מיד א"צ לברך שנית דכיון שעדיין לא עשה מצותו לא הסיח דעתו [כמו בתפילין לקמן בסימן כ"ה סי"ב עי"ש בט"ז סקי"ב] ומי שלקח טלית להתעטף בו והתחיל לברך עליו וקודם שסיים הברכה לקחוהו ממנו ותפילין לפניו יכול לסיים הברכה אקב"ו להניח תפילין ויוצא בזה [הלק"ט סימן קנ"ג והאה"ח הסכים עמו להלכה]:

#4

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ו עמוד א

אמר רב אשי: חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה - מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה.

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף כח עמוד ב

משנה. כל שבעת הימים אדם עושה סוכתו קבע וביתו עראי. ירדו גשמים, מאימתי מותר לפנות - משתסרח המקפה. משלו משל: למה הדבר דומה - לעבד שבא למזוג כוס לרבו, ושפך לו קיתון על פניו.

#5

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף לא עמוד א

תנו רבנן: סוכה גזולה, והמסכך ברשות הרבים. רבי אליעזר פוסל, וחכמים מכשירין. אמר רב נחמן: מחלוקת בשתוקף את חברו והוציאו מסוכתו. ורבי אליעזר לטעמיה, דאמר: אין אדם יוצא ידי חובתו בסוכתו של חברו. אי קרקע נגזלת - סוכה גזולה היא, ואי נמי קרקע אינה נגזלת - סוכה שאולה היא. ורבנן לטעמייהו, דאמרי: אדם יוצא ידי חובתו בסוכתו של חברו. וקרקע אינה נגזלת, וסוכה שאולה היא.

#6

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף נו עמוד א

איתמר, רב אמר: סוכה ואחר כך זמן, רבה בר בר חנה אמר: זמן ואחר כך סוכה. רב אמר: סוכה ואחר כך זמן, חיובא דיומא עדיף. רבה בר בר חנה אמר: זמן ואחר כך סוכה, תדיר ושאינו תדיר - תדיר קודם.

משנה ברורה סימן תרעב ס"ק א

ועיין בביאור הלכה שביארנו דלאותן האנשים הנוהגין להתפלל מעריב בזמנו דהיינו אחר צאת הכוכבים נכון לנהוג כן לכתחלה להדליק קודם מעריב וכו' ואם לא הדליק מקודם והגיע זמן צה"כ יקדים להתפלל מעריב דהוא תדיר וגם יש בה מצות ק"ש שהיא דאורייתא [שע"ת] ודע דאפילו הנוהגין תמיד להדליק אחר תפלת ערבית מן הנכון שיכינו עכ"פ השמן בתוך הנרות קודם תפילת ערבית כדי שיהיה מוכן תיכף אחר תפלת ערבית להדליק דאם יעשה הכל אחר תפלת ערבית בודאי יש לחוש שיעבור עיקר זמן הדלקתו והוא חצי שעה מדינא דגמרא:

#7

שו"ת בית הלוי חלק ב סימן מז

זה כמה נסתפקתי במי שנטל לולב כשר ביום טוב של סוכות ואח"כ נזדמן לו לולב יותר נאה אם יש עליו חיוב ליקח הנאה די"ל דאע"ג דבתחילה אם היו לפניו שניהם ביחד הי' מחויב ליטול הנאה אבל עתה שכבר נטל ויצא בו דאין עליו חיוב של המצוה א"כ במה יתנאה זה בלא מצוה.

תוספות מסכת סוכה דף לט עמוד א ד"ה עובר לעשייתן

עובר לעשייתן - מטעם זה צריך לברך אלולב קודם שיטלנו דאי לאחר שנטלו מדאגביה נפק ביה כדאמרי' בסוף פירקין (דף מב.) ומיהו לא מסתבר כלל דהיאך יברך עליו והוא מונח בכלי האמר בהקומץ רבה (מנחות לה: ושם) תפילין מאימתי מברך עליהן משעת הנחה עד שעת קשירה וכל שעה שאין המצוה מזומנת בידו לעשות לא מיסתבר כלל לברך עליו ושמא משיתחיל ליטול לולב קודם שיטול האתרוג מברך והיינו עובר לעשייתן שמעכבים זה את זה אי נמי לאחר שנטל שניהם אלא שהופך אחד מהן כדאמרינן בסוף פירקין (דף מב.) כשהפכו דאין יוצא במצות אלא דרך גדילתן כדדרשין פרק לולב וערבה (לקמן מה:): מדכתיב עצי שטים עומדים ואפי' נקיט להו כדרך גדילתן אפשר שיתכוין שלא לצאת בו עד אחר ברכה דאע"ג דאמרי' בסוף ראוהו ב"ד (ר"ה כח:): דמצות אינן צריכין כוונה מ"מ בעל כרחו לא נפיק והא דלא משני הכא בסוף פירקין (דף מב.) דמיירי באדם שאינו בקי שהולך אצל בקי ללמוד אי נמי משום דלא גמרה מצותו עד אחר נייענוע דמהאי טעמא נמי מברכין אנטילת ידים אחר נטילה דלא גמר מצותו עד אחר ניגוב כדאמרי' פ"ק דסוטה (דף ד:): דאסור לאכול בלא ניגוב ידים ומיהו לא דמי כולי האי דניענוע אינו אלא מכשירי מצוה בעלמא ולא מעכב כדאמרי' (פ"ק דסוטה) בסוף פירקין מדאגביה נפק ביה ומשני כשהפכו ולא משני בשלא נייענוע.

רש"י מסכת עירובין דף נ עמוד א ד"ה והרי מעשר

והרי מעשר בהמה דליתיה לחצאין - דאי אמר חצי טלה זה חולין והחצי מעשר - לא אמר כלום ליקדש לחצאין, דכל אשר יעבור תחת השבט העשירי יהיה קודש אמר רחמנא, (יהיה כולו קדוש לשם מעשר), וליתיה נמי בזה אחר זה, שאם קרא לעשירי עשירי ולאחד עשר עשירי - אינו קדוש, וכי קרא לשנים עשירי בבת אחת אמרינן דחד מינייהו מעשר גמור, דאמר רבה: עשירי ואחד עשר מעורבין זה בזה, דחד מינייהו מעשר, ואידך הוי אחד עשר שקראו עשירי ואילו הוה ידע ביה, כגון שטעה וקרא לעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי - קיימא לן דעשירי מעשר, ואחד עשר קרב שלמים, ומה בין שלמים למעשר, שהשלמים טעונין סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק, ונפדין במומן, ותמורתן קריבה, מה שאין כן במעשר, והשתא דקראן בבת אחת ולא ידע הי עשירי גמור והי אחד עשר שנקרא עשירי - בעו תרוייהו תנופת חזה ושוק וסמיכה, ולבי אומר דאינו מברך על התנופה ועל הסמיכה דלא ליהוי ברכה לבטלה, ונסכים יביא נסכי קרבן אחד על תנאי, ויאמר: אם זה שלמים - יהיו על זה, ואם לאו - יהיו על חברו, אלמא: מדחל שם מעשר אחד מינייהו - שמע מינה אף על גב דלא קדיש אחד עשר, אם קרא לעשירי עשירי דהוי עשירי וקרא לאחד עשר עשירי - אפילו הכי, כי קראן בבת אחת - קדיש חד מינייהו בעשירי.